

Előszó

A magyar nemzetbiztonsági szolgálatok elmúlt harminc évének története sok olvasó számára – nyelvtudománytól kölcsönvett kifejezéssel – folyamatos jelen vagy fél-múlt. Vannak köztünk olyanok, akik nemcsak megélték, hanem alakították is a szolgálatok tevékenységét, fejlődését: a rendszerváltás előkészületeit, a demokratikus szolgálatok létrehozását, a pártállami múlt örökségének felszámolását, az irányítás és ellenőrzés rendszerének kidolgozását és finomítását. Ezt követte a jogszabályi keretek kialakítása és karbantartása, az euroatlanti térség politikai és biztonsági szervezetrendszeréhez való csatlakozás. Napjainkig tart a folyamatos és egyre növekvő mértékű technikai fejlesztés, a politikai keretek változásából adódó szervezeti fejlesztés. Régi vágy teljesülhet be egy-egy szervezet új otthonba költözésével.

Ugyanakkor az elmúlt időszak hossza lehetővé teszi és meg is követeli, hogy egyes kérdésben objektív választ adhassunk, egyes problémákat tisztázzunk. A *Nemzetbiztonsági Szemle* ünnepi száma erre, a fontos részterületek bemutatására vállalkozik. Az előszóban én arra teszek kísérletet, hogy azonosítsak néhány olyan jellemzőt, amely a szolgálatok harmincéves fejlődésének egészére jellemző.

Elsőként talán a szervezetrendszer és annak munkatársai adaptációs készségét kell kiemelnünk. A szolgálatok és a bennük dolgozó szakemberek ugyanis jól láthatóan nemcsak elviselték a változásokat és annak következményeit, hanem sokszor elébe is mentek azoknak: egyrészt elszenvetői voltak, másrészt szakmai állásfoglalásukkal, alternatívák és modellek kidolgozásával segítették is a döntéshozókat. Minden változás, újítás, reform kilépés az ember komfortzónájából, de ugyanakkor esély is. A szolgálatok és annak munkatársai a második szempontot tették vezérlő elvükké. Észrevették a változásban rejlő lehetőséget, és meg is ragadták azt. Szinte említésre sem érdemes, hogy a reformok folyamatos feladat-végrehajtás közepette zajlottak.

Másodjára a szervezetrendszer sokszínűségét említhetjük. Ehelyütt nemcsak arról beszélünk, hogy az 1990 előtti időszak monolitikus tömbje jobban megfogható és kezelhető, szakosodott szervezetekre bomlott, hanem ennél többről: arról, hogy új és újabb szervezeti és működési modellek kerültek adaptálásra, s az ezeket megtestesítő szervezetek megkeresték és megtalálták helyüket az ország biztonságának fenntartásáért és növeléséért egymással együttműködve folytatott folyamatos küzdelemben. A szervezeti modellekre néhány példa: a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok között találunk klasszikus elhárító és hírszerző szolgálatot, hatósági jogkörök nélkül; hivatásrendi hovatartozásnak megfelelően fuzionált elhárító és hírszerző szolgálatot; sajátos, elsősorban technikai szolgáltató szervezetet; és információs fúziós központot is, hogy a rendőri és nemzetbiztonsági jelleget ötvöző szervezeteket itt ne is taglaljuk.

Harmadszor, röviden említést kell tenni még egy mozzanatról, ez pedig a lojalitás, amelyet a szervezetrendszer és a benne dolgozó emberek Magyarországnak, annak

alkotmányos rendje, demokratikus kormánya felé tanúsítanak. Régimódi, de időszerű kifejezéssel élve nevezzük ezt egyszerűen hazaszeretetnek és szolgálatnak, amelyre a nemzetbiztonsági szolgálatok munkatársai esküvel kötelezik magukat. Nem túlzás azt állítani, hogy a hazaszeretet és a szolgálat volt a szervezetrendszer fejlődésének igazi kulcsa és mozgatója.

Még nem tudni, hogy a magyar szolgálatok működése következő harminc évtizednek mik lesznek a jellemzői, sajátosságai. Nem kockáztat azonban sokat az, aki abból indul ki, hogy mozgatói akkor is a hazaszeretet és a szolgálat lesznek.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom a *Nemzetbiztonsági Szemle* különszámát az olvasó szíves figyelmébe.

Dr. habil. Boda József. nb. vezérőrnagy (nyá.)
a szerkesztőbizottság elnöke